

รายงานผลการเข้าร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เรื่อง การวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.

จัดโดย

สาขาวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2559

ผู้จัดทำ

รองศาสตราจารย์ศุภณี เรียบเลิศหิรัญ
รองศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กชกร ณ นครพนม
อาจารย์ปิยพร นุรารักษ์
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รายงานการไปฝึกอบรม ดูนาน ประชุม / สัมมนา
ตามระเบียบมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ว่าด้วยการให้ทุนฝึกอบรม ดูนาน
และประชุมทางวิชาการแก่ข้าราชการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1. รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

รองศาสตราจารย์ศุภณี เรียบเลิศหิรัญ

รองศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กชกร ณ นครพนม

อาจารย์ปิยพร นุรารักษ์

สถานที่สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.

ณ ห้องประชุม 1608 อาคารบริหาร ส่วนต่อเติมชั้น 6 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เวลา 9.00 -12.00 น. รวมระยะเวลา ครึ่งวัน

2. รายละเอียดเกี่ยวกับการร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.1 หัวข้อเรื่อง การวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.

2.2 ผู้เข้าร่วมสัมมนา ผู้สนใจทำวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.

2.3 วิธีการสัมมนา บรรยายโดยวิทยากร คือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.นลินี ณ นคร

อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

และดำเนินการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เข้าร่วมสัมมนา

2.4 วัตถุประสงค์ของการสัมมนา

- 1) เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.
- 2) เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางในการทำวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.
- 3) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้สนใจทำวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.

2.5 สรุปเนื้อหาสาระจากการร่วมสัมมนา สรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นชวนคิดในการจัดทำ มคอ. ให้ตรงกับรูปแบบการเรียนการสอนของ มสธ.

สำหรับบริบทของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการบริหารจัดการชุดวิชาที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมีทั้งอาจารย์ประจำสาขาวิชา อาจารย์จากสำนักทะเบียนและวัดผล อาจารย์จากสำนักเทคโนโลยีการศึกษา และหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ ดังนั้น จึงกลายเป็นที่มาของคำถามที่ว่า อาจารย์ประจำสาขาวิชาเท่านั้นหรือที่ต้องรับผิดชอบการจัดทำ มคอ. นอกจากนี้แล้ว มคอ. ที่เป็นมาตรฐานสำหรับ มสธ. ที่มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นจะต้องดำเนินการอย่างไร บางชุดวิชา ยกตัวอย่างเช่นวิชาไทยศึกษา 10151 ที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในส่วนของนักศึกษาปกติและโครงการกำนันฯ ดังนั้น สำหรับชุดวิชานี้ก็น่าจะจัดทำ มคอ. แยกจากกัน เพราะตัวนักศึกษา วิธีการสอน รวมถึงการประเมินผล การศึกษามีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งผลลัพธ์ของ มคอ. บ่งบอกถึงคุณภาพการจัดการศึกษาให้นักศึกษา การประเมินเพื่อวัดผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน หากไม่ประเมินแยกจากกัน การรายงานผลการศึกษาจะคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ดังนั้น การออกแบบการเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมคอ. จึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้มีข้อสังเกตเทียบเคียงกับเกณฑ์การจัดทำ มคอ. ที่กำหนดโดย สกอ. ซึ่งดูเหมือนจะออกแบบให้ใช้กับมหาวิทยาลัยปิดมากกว่า และไม่น่าจะเหมาะกับมหาวิทยาลัยเปิดในรูปแบบของ มสธ. จึงนำมาสู่โจทย์ที่ว่า ในเมื่อ มสธ. ก็ต้องถูกรับรองคุณภาพทางการศึกษาและคุณภาพบัณฑิตเช่นกัน จะทำ มคอ. ในรูปแบบไหนจึงจะเหมาะกับบริบทของ มสธ. ดังนั้น การสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในวันนี้ จึงขอให้เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และมุมมองของความรู้เรื่องนี้ระหว่างกัน ช่วยกันหาองค์ความรู้หรือแนวคิดที่จะไปทำวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.ต่อไป จากการเปิดประเด็นชวนคิดในการจัดทำ มคอ. ให้ตรงกับรูปแบบการเรียนการสอนของ มสธ. ข้างต้น สามารถสรุปเป็นคำถามหรือหัวข้อที่ชวนคิดต่าง ๆ ที่จะนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน อาทิ

มสธ. ออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้อาจารย์ผู้สอนสามารถจัดการได้เองอย่างครบวงจร OLE หรือไม่ โดย OLE ประกอบด้วย O = Objective (วัตถุประสงค์ของการศึกษา) L = Learning Experience (การจัดประสบการณ์การเรียนรู้) และ E = Evaluation (การวัดผลการประเมินผล)

มคอ. ที่ มสธ. กำลังทำและใช้อยู่ในปัจจุบัน รองรับสิ่งเหล่านี้หรือไม่

สกอ. ออกแบบ มคอ. ให้สอดคล้องกับ มสธ. อย่างไร

ชุดวิชาบางชุดวิชาอยู่ในหลักสูตรมากกว่าหนึ่งหลักสูตรของ มสธ. จะมีการรองรับสิ่งนี้อย่างไร

ชุดวิชาบางชุดวิชาที่ไม่มีการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าผ่านการฝึกปฏิบัติและอบรม จะวัดพฤติกรรม การเรียนด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ด้านความรู้ได้อย่างไร

การรายงาน มคอ. เป็นหน้าที่ของอาจารย์หรือไม่ และควรให้หน่วยงานอื่นรับรู้มากน้อยเพียงใด เพื่อที่หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้องจะได้มีบทบาทช่วยทำ มคอ. มากขึ้น

ระบบสนับสนุนการทำ มคอ. ควรเป็นอย่างไร

ระบบทวนสอบ ควรเป็นอย่างไร

แน่ใจแล้วหรือว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เก็บข้อมูลมาได้ ใช่ว่าสิ่งที่ต้องการและมุ่งที่นักศึกษาหรือตัวชี้วัดของ มคอ.

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการวิจัยชุดวิชา เพื่อตอบโจทย์ มคอ.

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการวิจัยชุดวิชา เพื่อตอบโจทย์ มคอ. โดยปัจจัยบริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ การตั้งโจทย์ ควรตั้งโจทย์ให้สามารถวัดสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลที่เป็นความจริง ไม่ใช่ความรู้สึก นิยามสิ่งที่จะทำให้เกิดเป็นตัวแทนจริง วัดจากคุณลักษณะของสิ่งนั้นที่เกิดขึ้น โดยต้องพยายามหาข้อเท็จจริงของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามสภาพความเป็นจริง

3. คำถามและคำตอบของวัตถุประสงค์และรูปแบบการทำ มคอ. และที่มาสู่การทำวิจัย

การตั้งโจทย์เพื่อวัดประสิทธิภาพ ที่วัดตามสภาพความเป็นจริง ไม่ใช่ความรู้สึกนั้น ผู้สอนสามารถตอบ โจทย์ด้วยงานวิจัย ที่เป็นวิจัยเชิงประเมิน ด้วยการออกแบบการดำเนินงานวิจัยที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน ตัวอย่างเห็นได้จากการดำเนินการโครงการก้านันฯ ที่เป็นโครงการความร่วมมือระหว่าง มคอ.กับ กระทรวงมหาดไทย โดยทางกระทรวงฯ ให้ทุนสนับสนุนส่วนหนึ่ง (ซึ่งอาจไม่ต้องวิจัย) ตัวอย่างเช่น มคอ.ของ สาขาวิชาศิลปศาสตรที่มีการจัดการเรียนการสอนในระบบทางไกลควรเป็นอย่างไร การทำ มคอ. ของ มคอ. ประสบความสำเร็จ หรือไม่ ทำไมนักศึกษาจึงลาออกกลางคัน อาจารย์ผู้สอนทำ มคอ. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานแล้วหรือไม่ เป็นต้น ในบางประเด็นนั้นไม่จำเป็นต้องทำการวิจัยก็ได้ สืบเนื่องจาก กระบวนการทวนสอบข้อมูลในแต่ละประเด็นก็สามารถทราบคำตอบได้

4. การทำการวิจัยเชิงประเมิน

ในประเด็นของการทำการวิจัยเชิงประเมินนั้น ในปัจจุบันมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การเน้นโจทย์วิจัยหรือสิ่งที่นักวิจัยต้องการรู้มากกว่ารูปแบบการวิจัย นั่นคือ ต้องมีโจทย์วิจัยก่อนที่จะเลือกรูปแบบการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นดังกล่าว โดยประเภทของการประเมินอาจจำแนกเป็น การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์และ การประเมินโดยไม่ยึดวัตถุประสงค์ หรืออาจจำแนกตามสิ่งที่ถูกประเมิน เช่น การประเมินความต้องการที่จำเป็น เป็นต้น ซึ่งก่อนการประเมิน สิ่งทีนักวิจัยควรรู้ ประกอบด้วย การกำหนด เป้าหมายความสำเร็จจะอะไรบ้าง เป้าหมายเพื่อใคร การบริการมีอะไรบ้าง และบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง โดยมีเป้าหมายการประเมิน ได้แก่ เพื่อการตรวจสอบการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ เพื่อสร้างความรู้ สำหรับในส่วนของการจัดทำโครงการนั้น องค์ประกอบของโครงการ ประกอบด้วยเป้าหมายของโครงการ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก บุคลากรในโครงการ กิจกรรมที่ทำ และผู้ได้รับผลจากโครงการ

5. สาระสำคัญจากช่วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผู้ร่วมสัมมนา การดำเนินการกำหนด มคอ.ของ สกอ. ไม่ได้คำนึงถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเปิด แม้ว่าจะมีการจัดทำมาตรฐานของหลักสูตรบางหลักสูตรร่วมกันขึ้นมาแล้วก็ตาม แต่ส่วนมากจัดทำร่วมกันโดยกลุ่มมหาวิทยาลัยปิด สำหรับในส่วนหนึ่งของหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดได้ทำมาตรฐานในส่วนนี้ จึงสามารถดำเนินการในบริบทของ มสธ.ได้ ในขณะนี้ มสธ. ได้กำหนดคุณลักษณะ 7 ด้าน โดยทางสาขาวิชาศิลปศาสตร์ได้มาดำเนินการปรับให้เข้ากับบริบทของสาขาวิชาเหลือ 5 ด้าน แต่ครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน สิ่งหนึ่งที่มีปัญหา คือ การวัดคุณธรรม จริยธรรม เนื่องจากสาขาวิชาศิลปศาสตร์จะพบนักศึกษาเฉพาะในช่วงที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากบางสาขาวิชาที่พบกับนักศึกษาในช่วงการฝึกปฏิบัติ คำถามที่ตามมา คือ จะวัดว่านักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมได้อย่างไร ควรให้อาจารย์ประเมินนักศึกษา หรือควรให้นักศึกษาประเมินตนเอง

วิทยากร ควรให้นักศึกษาเป็นผู้ประเมินตนเองร่วมด้วย เพื่อป้องกันการที่อาจารย์จะประเมินไปตามความคาดหวังของตนเอง และพยายามใช้เครื่องมือในการประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบทที่อาจารย์พบกับนักศึกษา

ผู้ร่วมสัมมนา การมีคุณธรรมจริยธรรมนั้นมาจากไหน มาจากการเรียนการสอน หรือเป็นสิ่งที่ติดตัวนักศึกษามา หลักสูตรจะวัดสิ่งไหน

วิทยากร ตามความเป็นจริงนั้น เนื่องจากนักศึกษาส่วนมากเป็นผู้ที่ทำงานแล้ว นักศึกษาจึงมีคุณธรรมจริยธรรมติดตัวมาอยู่แล้ว ซึ่งในประเด็นนี้ก็ต้องมาช่วยกันคิดต่อไปว่า จะวัดได้อย่างไรว่า เป็นคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษาได้จากการเรียนที่ มสธ.

ผู้ร่วมสัมมนา นักศึกษาที่ลงทะเบียนซุติวิชาในสาขาไหน สาขาวิชาที่รับผิดชอบซุติวิชานั้นจะต้องเป็นผู้ออกแบบการประเมิน น่าจะเป็นประโยชน์ ขณะเดียวกันการเป็นมหาวิทยาลัยเปิดนั้น ทางมหาวิทยาลัยจะต้องพยายามยืดหยุ่นตามหลักการประเมินที่สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้แล้ว ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการที่อาจารย์เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา น่าจะวัดจากกลุ่มเด็กไม่เก่งมากกว่ากลุ่มเด็กเก่ง เนื่องจากกลุ่มเด็กเก่งบางส่วนเป็นกลุ่มที่มีต้นทุนเดิมมาอยู่แล้ว

ผู้ร่วมสัมมนา สกอ. แจ้งว่าทุกมหาวิทยาลัยมีอิสระในการทำ มคอ. แต่ มสธ.ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้ แต่พยายามที่จะทำตามมหาวิทยาลัยปิด ซึ่งผู้บริหารของ มสธ. น่าจะกลับมาคิดทบทวนในเรื่องนี้ และพยายามระดมความคิดของคณาจารย์ในแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งอาจารย์และบุคลากรจากหน่วยงานสนับสนุนในการร่วมกันจัดทำ มคอ. ที่สอดคล้องกับการเป็นมหาวิทยาลัยเปิดในรูปแบบของ มสธ. โดยพยายามหาจุดเด่นของการจัดการเรียนการสอนของ มสธ.ออกมาให้ได้ ไม่จำเป็นต้องไปตามระบบมาตรฐานของมหาวิทยาลัยอื่น ทั้งนี้ บุคลากร มสธ. ต้องร่วมแรงร่วมใจกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เป็น

มหาวิทยาลัยเปิดขึ้นมาเพื่อยืนยันถึงบริบทความแตกต่างของมหาวิทยาลัยเปิดในรูปแบบของ มสธ. ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย

3. ประโยชน์ที่ได้รับ

3.1 ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับ

- 1) ได้รับความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีในการวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.
- 2) ได้รับความรู้เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ. และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับคณาจารย์ในสาขาวิชาฯ ที่สนใจ
- 3) ได้รับรู้ความก้าวหน้า แนวโน้ม และทิศทางของการวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.
- 4) ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย นักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.

3.2 ประโยชน์ที่สาขาวิชาฯ ได้รับ

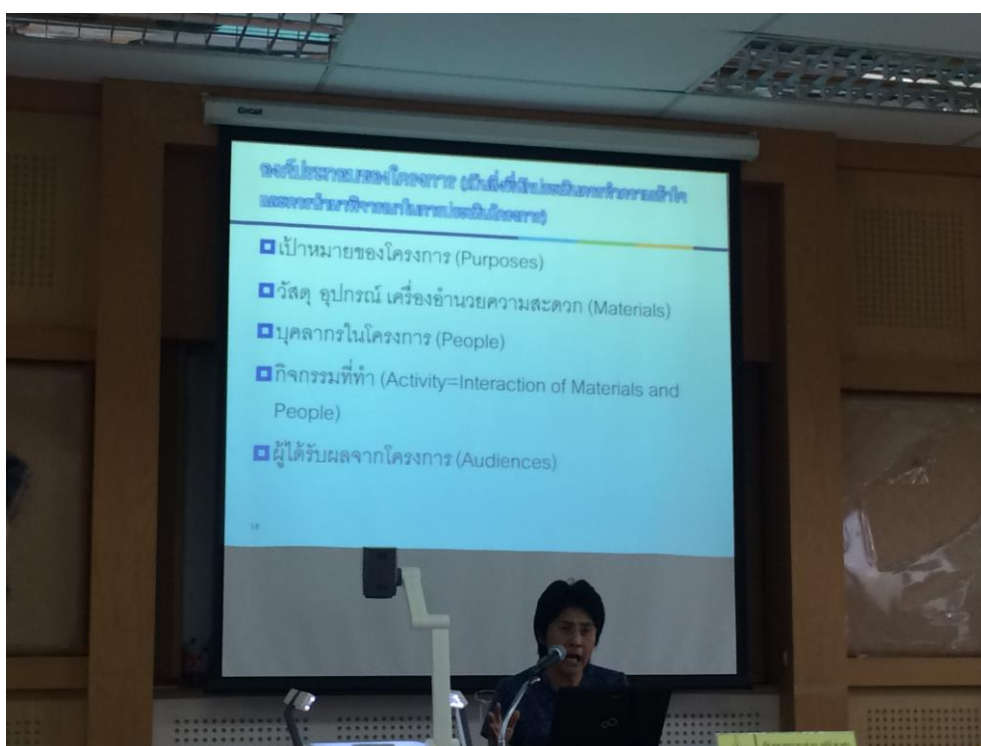
คณาจารย์ในสาขาวิชาฯ ที่เข้าร่วมสัมมนาได้รับความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีในการวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ. เพื่อมาใช้ในการจัดทำวิจัยชุดวิชาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในหลักสูตรของสาขาวิชาฯ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และใช้ในการพัฒนาคุณภาพของงานประกันคุณภาพการศึกษาของสาขาวิชาฯ ต่อไป

4. ข้อเสนอแนะ

สาขาวิชาฯ ควรจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชี้แจงรายละเอียดการวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ. และเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในหลักสูตรของสาขาวิชาฯ ร่วมกับการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ข้อคิดเห็น โดยแนะแนวทางการทำวิจัยชุดวิชาที่ถูกต้องสำหรับหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต กอรปกับให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพระดับปริญญาตรี อย่างมีคุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ และที่สำคัญต้องให้เข้ากับอัตลักษณ์ของ มสธ. ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ซึ่งรูปแบบของ มสธ. เป็นรูปแบบมหาวิทยาลัยเปิดที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย

อ้างอิง: เก็บความการสัมมนาการจัดการความรู้สาขาวิชาศิลปศาสตร์ เรื่อง การวิจัยชุดวิชาเพื่อตอบโจทย์ มคอ.

คำชี้แจงการใช้เอกสาร:

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความสนใจศึกษาเอกสารเผยแพร่ความรู้ (KM) ของสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ. ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์เชิงวิชาการในวงกว้าง ทั้งนี้หากท่านนำข้อมูลจากเอกสารนี้ไปใช้อ้างอิงแหล่งที่มาจากเราด้วย พร้อมทั้งแจ้งให้เราทราบแหล่งที่ท่านนำไปอ้างอิง โดยแจ้งทางอีเมลมาที่ stoffice@stou.ac.th เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการข้อมูลร่วมกัน